LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJA ICC LIETUVA

Lietuvos Respublikos Seimui 2019 m. spalio 22 d. Nr. 19-228IR

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL FINANSŲ RINKOS DALYVIŲ MOKESČIO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-3948

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) – didžiausia paslaugų, prekybos ir aukštųjų technologijų įmones bei asociacijas vienijanti verslo organizacija Lietuvoje. LVK veikla yra pagrįsta asociacijos laisvės principo pagrindu, kuris yra fundamentalus teisės principas, įtvirtintas tarptautiniuose teisės aktuose (Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 22 str. ir kt.), taip pat nacionaliniuose teisės aktuose (LR Konstitucijos 35 str., LR Asociacijų įstatyme). Pagrindinis asociacijos kaip susivienijimo tikslas yra atstovauti verslo bendruomenės interesams, todėl LVK savo veikla siekia kurti palankią aplinką verslui, skatinti rinkos ekonomikos sistemos plėtrą ir kt., o šie tikslai įgyvendinami per socialinį dialogą su institucijomis. Būtent šis Asociacijos veiklos tikslų įgyvendinimo procesas, viešai išreiškiant savo pozicijas, remiantis LR Konstitucijos 25 straipsniu, kuris numato, kad *„Žmogus turi teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas*“, yra Asociacijos kaip demokratinės visuomenės išraiškos ženklas. Dėl šios priežasties Asociacijos teikiama nuomonė laikytina verslo bendruomenės saviraiškos būdu.

Remiantis Trišalės tarybos, kurios oficiali narė yra LVK, nuostatais, kurie numato, jog Trišalė taryba vykdo nuolatinę socialinių, ekonominių ir darbo klausimų stebėseną, jų analizę bei teikia siūlymus dėl šių klausimų sprendimo; 2017 m. spalio 16 d. LVK kartu su Ministru Pirmininku Sauliumi Skverneliu ir kitais socialiniais partneriais pasirašytu Nacionaliniu susitarimu dėl šalies pažangai būtinų reformų (toliau – Nacionalinis susitarimas), kurio 1.4. punktas numato *„skatinti socialinius partnerius ir visuomenę dalyvauti valstybės valdyme <...>*“, įvertinę Seimo teisės aktų projektų sistemoje įregistruotą Finansų rinkos dalyvių mokesčio įstatymo projektą Nr. XIIIP-3948 (toliau – projektas), teikiame pastabas dėl siūlomo reguliavimo.

LVK **nepritaria** finansų rinkos dalyvių mokesčio įvedimui ir siūlo dėl žemiau nurodytų priežasčių **apsvarstyti šio projekto tikslingumą**:

1. Nacionalinio susitarimo 4.2. punktas numato *„<...> Nedidinti bendros mokestinės naštos verslui ir vadovautis principu, kad vieni mokesčiai būtų didinami mažinant kitus. Siūlomus mokestinius pakeitimus iš anksto aptarti su Susitarimą pasirašiusių organizacijų atstovais*“.
Teikiant projektą, ši Nacionalinio susitarimo nuostata pažeista iš esmės: naujai siūlomas mokestis (a) reikšmingai padidintų bendrą mokestinę naštą ir (b) visiškai nederintas su verslo organizacijomis.

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Tarptautinių prekybos rūmų ICC oficialus atstovas
www.iccwbo.org

Manome, kad bet kokie mokestiniai pakeitimai turėtų būti priimami tik po išsamių diskusijų su ekspertais bei socialiniais partneriais. Svarstant tokios svarbos mokestinių įstatymų pakeitimus būtina užtikrinti jų priėmimo, įsigaliojimo ir taikymo konstitucingumą, t. y. priimant mokesčių įstatymų pakeitimus, kiekvienu atveju turėtų būti labai aiškiai motyvuojama, kodėl jų priėmimas yra kritiškai būtinas, nes tai ne tik atsiliepia teisinio reguliavimo stabilumui, investuotojų pasitikėjimui valstybe, bet programuoja ir galimus ginčus dėl tokių pakeitimų teisėtumo.

2. Mokesčio nustatymas vienai ūkinei veiklai, siekiant išskirtinai fiskalinių tikslų, taip pat suponuoja lygiateisiškumo pažeidimą. Mūsų manymu, toks išskirtinis reguliavimas turėtų būti išsamiai pagrįstas. Tuo tarpu projekto rengėjai nepateikia jokių reikšmingų argumentų, kodėl turėtų būti išskiriamas tik finansų sektorius. Atsižvelgiant į tai manytina, kad tai galimai prieštarautų ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. įtvirtintam lygiateisiškumo principui.

3. Prieš registruojant tokio pobūdžio teisės aktus yra privaloma atlikti išsamų poveikio ekonomikai vertinimą. Mūsų žiniomis, toks vertinimas nebuvo atliktas, šitaip neidentifikuojant realių reikšmingų pasekmių. Norime pabrėžti, kad Europos Centrinis Bankas (toliau – ECB) yra pateikęs savo pozicijas dėl Valstybių noro taikyti tokius mokesčius. Net keliose ECB pozicijose pabrėžiama neigiamų pasekmių bankų sektoriui analizės svarba ir akcentuojama, kad toks mokestis gali sukelti riziką finansiniam stabilumui bei kreditavimo sąlygoms, kurių ribojimas gali neigiamai paveikti realią ekonomiką.[1]

4. Naujo mokesčio poveikį stipriai pajustų verslas. Kadangi Vyriausybė nėra atlikusi tokio mokesčio kaštų ir naudos analizės, remdamiesi ekspertų pateiktais duomenimis, manome, kad paskolų verslui palūkanos galimai ūgtelėtų nuo 3 proc. iki 3,8 proc. Be bankų paskolų verslo plėtra neįmanoma. Atliekamų tyrimų duomenimis, paskolos verslo plėtrai į bankus kreipiasi apie 66 proc. šalies įmonių, ypatingai regionuose. Pablogėjus įmonių skolinimosi galimybėms, 17–35 mln. eurų susitrauktų bendrasis vidaus produktas (BVP). Mokesčio įvedimas skaudžiai atsilieptų ir visai šalies ekonomikai. Ilgalaikė žala gali būti net 4 kartus didesnė nei trumpalaikė nauda: į biudžetą surinkus planuojamus 52 mln. eurų, ilgalaikėje perspektyvoje šalies ūkis galimai netektų nuo 100 iki 450 mln. eurų, kuriuos galėtų skirti plėtrai, modernizavimui ir socialinėms reikmėms.

Kaip žinia, veikiant verslo dėsniams, mokesčių sąnaudos dažniausiai perkeliamos klientams. Tokio mokesčio įvedimas gali lemti kainų augimą[2], o kartu ir mažinti paslaugų prieinamumą, menkstant paskolų ar kitų finansinių paslaugų sąlygų patrauklumui klientams.[3]

5. Projekto 4 str. 1 d., numatyta, jog mokesčiu neapmokestinami mokesčių mokėtojų grynieji pinigai, taip pat pagrindas apmokestinti sumažinamas sumomis, kurias mokesčio mokėtojas laiko Centriniame banke ir skolina valstybei. Tai atgrasytų finansų įstaigas nuo skolinimo

---

[1] Opinion of the European Central Bank of 12 January 2016 on a tax for centain financial institutions (CON/2016/1), prieiga per internetą:< http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2016_1_f_sign.pdf >.
Opinion of the European Central Bank of 10 May 2019 on the tax on banks' financial assets and the interest rate benchmark for consumer credit agreements (CON/2019/18), prieiga per internetą: < https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2019_18_f_sign.pdf>.

[2] Tokią riziką įžvelgia ir Europos Centrinis bankas, *Cit op 1.*

[3] *Cit op 1.*

verslo subjektams, o skatintų skolinti tik Vyriausybei, kas labai neigiamai atsilieptų visai ekonomikai.

6. ECB taip pat įvardino, jog mokesčio įvedimas suteiktų finansų įstaigoms paskatą keisti savo rizikos portfelius, restruktūrizuojant savo veiklą. Be to ECB įžvelgia ir kitą galimą riziką - kad kredito įstaigos, kurioms toks mokestis būtų per didelė našta, galimai turės svarstyti apie tam tikrų paslaugų teikimo nutraukimą arba apskritai būtų priverstos pasitraukti iš rinkos.[4] Tokiu būdu padidėtų rinkos koncentracija, sumažėtų konkurencija, o tai taip pat neigiamai paveiktų realią ekonomiką.

Privalu pastabėti, jog tokio projekto priėmimas padidintų barjerus įeiti į rinką naujoms finansų įstaigoms, kas tiesiogiai prieštarautų 2016 m. Vyriausybės programų tikslams, kurių 192.10 punkte numatyta, kad vienas iš pagrindinių Vyriausybės prioritetų yra finansinių technologijų (Fintech) kūrimo ir eksporto skatinimas.

LVK skatina konkurencingų ir verslui palankių, įskaitant mokestinės aplinkos, sąlygų kūrimą. Teisinis tikrumas – vienas iš kertinių elementų palankių verslo sąlygų kūrimui. Taigi, reguliaciniai sprendimai, kurie priimami skubotai, nenuosekliai, nediskutuojant ir nevertinant jų poveikio verslo aplinkai vertintini ypač kritiškai.

Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus, reiškiame nepritarimą projektui. Manome kad galimos reguliavimo pasekmės nepagrįstai apsunkintų verslo funkcionavimą. Deklaruojama šio mokesčio nauda būtų per menka, lyginant su ilgalaike žala šalies gyventojų finansinei situacijai bei šalies ekonomikai ir investicinei aplinkai.

Pagarbiai

Prezidentas Valdas Sutkus

Originalas nebus siunčiamas
Ineta Rizgelė, el.p.: ineta@lvk.lt 8 5 212 1111

[4] *Cit.op 1.*